

KAPITOLA JEDNA

Všechno se mi rozpadlo na kousky.

I lidi teď tak vidím.

V kouscích. Jako skládačku.

Začalo to nenápadně. Chystal jsem se do školy, máma pomáhala Klárce se zapínáním. Ale táta balil nějaké košile a kalhoty do kufříku.

„Pracovní cesta?“ zeptal jsem se a on kývl.

„Kdy se vrátíš?“

„Nevím,“ řekl táta.

Nedíval se na nás, nedíval se na mámu, měl hlavu skloněnou ke kufru.

„Ozvu se. Dám vám vědět.“

Dal mi pusu na čelo, což mě dost udivilo, jindy se k sobě chováme jako chlapi, jen si potřeseme rukou nebo zamáváme. Kláru zvedl táta do náruče, taky jí dal pusu a zajel jí rukou do vlasů.

„Prosím tě, nech toho,“ ozvala se máma, „budu ji muset znova česat. Jdeme, nebo přijdem pozdě do školky.“

Otevřela dveře, vzala Kláru za ruku. Neřekla tátovi ahoj, nedala mu pusu. Ale to stejně nedělala už dlouho.

„Buď hodnej,“ řekl mi táta, když za mámou zapadly dveře. „Seš velkej kluk. Už se. A... dávej pozor na mámu, jo?“

„Jasně,“ řekl jsem. Víím, že jsem se v té chvíli cítil fakt velkej. Dvanáct let přece není tak málo!

„Tak ahoj,“ řekl táta. „Ahoj, Hynku.“

Dveře bouchly. Vzal jsem si batoh a láhev s pitím, co mi máma ráno připravila, a nezapomněl jsem zamknout. Školu mám hned za rohem, nemusím spěchat.

Před domem stálo naše auto. To mě překvapilo, že si ho táta nevzal. Ale možná ho veze šéf? Asi jo. Mámě by auto k ničemu nebylo, neřídí.

Ve škole se mi celkem vedlo, dostal jsem dvě jedničky a dvojku. Odpoledne jsem hrál na tabletu, pak jsem si pustil film o dinosaurech. Psaní úkolů si nechávám na večer, aby máma – až se vrátí z práce – viděla, že se učím.

Jenže máma za mnou ten den do pokoje nešla. Nezeptala se, co bylo ve škole. Nekoukla do elektronický žákovky. Šla rovnou do kuchyně, slyšel jsem, jak tam haraší, bylo mi jasné, že je vzteklá, bouchala nádobím. Křičela na Kláru, ať si ty ruce umeje pořádně. Klárka přišla za mnou do pokoje: „Ukaž mi Maxipsa Fíka...“

Pustil jsem jí film a dal jsem se do úkolů.

Pak máma vešla.

„Mám dvě jedničky a dvojku!“ hlásil jsem. Ale ona jako když neslyší.

„Co je to tu za nepořádek!“ začala křičet.

Nebylo to nic hrozného, Klárka hodila na zem svetr a na posteli měla poházené plyšáky. U mého stolu ležela na zemi koule z papíru, zmačkal jsem leták s nabídkou na výuku tenisu, který mi dali ve škole.

„Neumíte si uklidit? Všechno abych dělala sama! Sama...“

Máma si sedla na můj gauč a dala se do pláče. Kvůli takové hlouposti?!

„Mami, nebreč,“ řekl jsem jí. Bylo mi trapně. Lidi vypadaj divně, když pláčou. Já mámu nikdy takhle neviděl. Zkrabatila se jí brada, nos jí zrudnul. A po tvářích jí tekly černé slzy, to jak měla namalovaný řasy. Vytáhla kapesník, ale jen si to rozmazala po tvářích. Bylo to komický fakt, a mně bylo do smíchu, jenže věděl jsem, že chechtat se nesmím.

„Mami, co se stalo?“ Položil jsem mámě ruku na rameno a ona mě k sobě přivinula. Z druhé strany se přitulila Klára.

„Nic. Nic. Jsem jen unavená. Mám starosti. Nevím, co... co budeme dělat. Děti moje!“

Otočila se ke mně a dala mi pusku. Nikdy by mě nenapadlo, že se to víckrát nestane.

KAPITOLA DVA

Pamatuju se, kdy to řekla poprvé.

Bylo po vysvědčení, máma mě pochválila, ale tak nějak vlažně. Mám tři dvojky, z matyky, z hudebky a z tělocviku (bůhví proč). Obyčejně jsme dobré vysvědčení oslavili zároveň s mým a tátovým svátkem, oba jsme Hynkové, prvního února. Tentokrát to vyšlo na neděli, tím líp!

Těšil jsem se, že něco dostanu, nějaký malý překvapení, jako vždycky. Loni to bylo vejce, z kterýho se ve vodě vyklubal dinosaurus. Když je svátek, máme i sváteční večeři. Byl jsem si jistej, že táta přijede.

Ale to se nestalo. Den před svátkem nás máma vzala k babičce, že u ní přespíme. Nejezdíme tam moc často, je to dálka, jiný město. Navíc babička pořád chodí do práce, do kanceláře, a nemá na nás moc času.

„Jdu do obchodu,“ řekla tehdy máma. „Přivezou mi zboží.“

Zdála se mi nějaká divná. Vypadala unaveně a měla červené oči. Jenže tak vypadá často. Říká, že má starosti – o obchod, jestli ho udrží, o peníze. Peníze jsou pro ni hodně důležité. S tátou se kvůli nim často hádali, nakonec už nám to ani nepřišlo, když začali křičet, šli jsme s Klárou do našeho pokoje.

Začal jsem hrát nějakou hru, střílečku, a hned jsem byl jinde, utekl jsem od všeho. Klára si vždycky povídala s panenkou, říkala něco jako: „Nám to nevádí, vid'? Nám je to jedno, my nic neslyšíme...“

Tu sobotu jsme teda šli k babičce, dojeli jsme tramvají zrovna k večeři. Jídlo bylo dobrý, maso na kmíně a těstoviny, ale jinak nás to u babičky moc nebaví, co tam máme dělat? Nakonec vždycky koukáme na filmy a jdeme na procházku. To je ta největší otrava, babička se ptá na školu, a co je u nás novýho, co táta a máma...

Já bych to moc neprobíral, ale Klára vykecá všechno, že táta práskl dveřma, že mu máma nadávala... To má babička oči navrch hlavy. „Ale ale, vážně? A co bylo potom?“

Co vím, babička tátu moc nemusí. Nechtěla, aby si ho máma brala.

„Mohla sis to jinak zařídit!“ řekla jednou. „Kdybys byla počkala... Ale to ty ne, pořád jen Hynek, Hynek! A teď to máš. Vytloukáte klín klínem. Vystudovala jsi – a jak to dopadlo? Ten tvůj sekáč...“

Že má maminka second-hand, to babičku mrzí. Dřív máma pracovala v kanceláři, ale ten podnik skončil a jiný takový místo nenašla. Pronajala si krám na Pobřežní, má tam oděvy pro děti, od narození do patnácti. Má i e-shop a to jí pomáhám ty věci balit. Mně to nevádí, nosit věci ze sekáče, kolikrát vypadají jako nový a jsou i značkové. To jen babička vzdychá, že chodíme jak socky.

U babičky jsme teda přespali, pustila nás až v poledne, po obědě. Dala mi k svátku stovku. Tak jsem jí dal pusu, bez potíží, jinak to moc rád nemám. Máma seděla u televize, když jsme přišli. Obyčejně se ptá, jaké to u babičky bylo, ale tentokrát neříkala nic. Měla před sebou láhev vodky a skleničku. Myslel jsem, že je to kvůli svátku, občas si s tátou nalili, když se něco oslavovalo.

„Udělej si úkoly!“ řekla jenom. „Padej!“

„Já žádný nemám,“ řekl jsem. Byla to pravda, napsal jsem úkoly v pátek odpoledne, dělám to tak vždycky, abych měl volný víkend.

„Tak se uč. Uč se, potřebuješ to!“ křikla.

To se jako mám připravovat na tělocvik? Nebo zpívat? A matyka? Úkol jsem napsal, tak co. Matyku se se mnou učí táta, když něčemu nerozumím, vysvětlí mi to.

„Mami a co náš svátek? Táta se ještě nevrátil?“ zeptal jsem se.

Teď zvedla máma hlavu. Nekřičela. Ale mluvila takovým divně studeným hlasem:

„Svátek. To víš, ještě budem slavit svátek!“

Jsi jako on. Jmenuješ se po něm, vypadáš jako on a trápíš mě taky jako on!“

Nechápal jsem to. „Mami...“

„Svátek nebude! Už nikdy! A všechno bude jinak, rozumíš? Táta od nás odešel. Nejspíš se už nevrátí.“

Stáli jsme tam jako opaření. Klára začala brečet, máma ji vzala na klín. „To nic, panenka. Bude nám bez něj líp. Uvidíš.“

„Ale mami!“ vykřikl jsem. „Nerozumím tomu! Proč táta odešel? Proč?“

A tehdy to řekla. Poprvé...

„To kvůli tobě. Kvůli tobě!“

KAPITOLA TŘI

A tak to začalo.

Do té doby jsme byli normální rodina. Aspoň myslím. Rodiče chodili do práce, já do školy a Klára do školky. Bydlíme v novém baráku, to je taky problém, že naši splácej hypotéku. Byt není až tak velkej, pokoj mám společnej s Klárou. Radši bych měl vlastní, ale to by stálo mnohem víc. Ale jiní rodiče taky splácej byty, tak co?

Byli jsme normální. Teda, já byl vždycky nejmenší ze třídy, ale zas tak moc mi to nevadilo. Kluci, Petr a Honza, mě občas chytli za uši, vytáhli je do stran a křičeli: Hynek... hrnek! Nic na tom nebylo, kvůli jménu se smáli i jinejm dětem, třeba křičeli: Vašek, šašek nebo Tureček syreček... Ve škole mi to – až do letoška – šlo dobře, do třetí třídy jsem měl jen jedničky, ve čtvrtý dvě dvojky.

Jasně, nebyli jsme nijak bohatí, ale na Vánoce a narozeniny jsme měli vždycky dost dárků, táta s náma lyžoval a jezdil na kole, máma nás vodila na hřiště, do divadla, občas do kina. Dostal jsem tablet, mobil... Dvakrát jsme byli autem v Chorvatsku u moře, pak byla Klárka u máminy sestry, tety Hany, co žije na vesnici, a já na táboře. Prostě normál! Nemusel jsem nikomu moc závidět, jako teď.

A naši mě měli rádi. Určitě, vždyť mi máma večer četla a dávala mi pusku na dobrou noc! Když mi bylo špatně, tak mě ošetřovala a třeba i kolíbala v náruči. Táta mě občas pohladil po hlavě a vzal mě kolem ramen. Bylo to u nás fajn, ani s Klárou jsem se moc nehádal, ona je dost hodná, jak jsem jí řekl, že něco nesmí, tak to nedělala. Naši nás taky nikdy nebili. Jo, máma párkrát třepla Kláru přes zadeček, když byla hodně malá a zlobila, ale to nic nebylo. Mě neuhodila nikdy a táta taky ne.

Když máma přišla o práci, táta ji utěšoval: „Budeš svou vlastní paní, nikdo ti nebude poroučet. A vyděláš možná i víc!“

Ze začátku to maminku v krámě bavilo, aranžovala výlohu, usmívala se na lidi. Ale moc jich nechodilo, moc ne. A balíčků bylo taky jen pár. Peněz nám ubylo.

„To nevádí, užívím vás!“ řekl táta.

Začalo to být trošku jiný. Občas seděli táta s mámou nad výpisy z účtů, mluvili o daních... Pak obyčejně něco nařídili: „Zas podražila voda, nesprchuj se tak dlouho!“

Když jsme byli na nákupu, máma sem tam řekla: „To pro nás není!“ nebo „Na to zapomeň!“ V hypermarketu jsem si přál být bohatej, to jo. Ale třeba budu, až vyrostu. A zas tak špatně jsme se neměli.

Táta pracoval jako dřív v truhlárně, dělali nábytek na zakázku, hlavně do Německa. Sem tam dostal nějakou odměnu nebo přidáno, a to pak koupil víno a něco dobrýho pro všechny, třeba nás vzal i do kina. Jenže máma z toho velkou radost neměla: „Co rozhazuješ? Za to mohla mít Klára zaplacený obědy. A potřebuju na kadeřnici, nevidíš, jak vypadám?“

Táta jí řekl, že vypadá hezky, ale asi ji to moc nepotěšilo. Pořád mu něco vyčítala, často volala svý sestře: „Víš, jak mi jde Hynek na nervy?“

Myslím, že táta se ani moc hádat nechtěl, ale nakonec na ni křičel, že víc dělat nemůže a že by se snad ona měla snažit. Aby byla doma pohoda, když přijde utahanej z práce... Když to tak vezmu, pohoda moc nebyla.

Že by táta šel pryč jen kvůli tomu?! Třeba si našel někoho jinýho. Místo mámy. Ve třídě máme pár rozvedenejch dětí a obyčejně to u nich tak bylo, že si rodiče našli nové partnery. Pak se dohodli, jak si budou děti půjčovat. Mně ale máma řekla, že náš tatínek odešel kvůli mně. Kvůli mně!

Zeptal jsem se tehdy: „Jak kvůli mně? Proč?“

„Zklamal jsi ho, rozumíš? Zklamal jsi ho, takovýho syna, jako jsi ty, nechtěl... V tom mu rozumím, v tomhle teda jo!“ křičela na mě máma.

Bylo mi z toho hrozně. Takovýho, jako jsem já, táta nechtěl. Ale

nikdy mi to neřek! Vadilo mu, že jsem malej? Že nechci hrát hokej? Že mě nebavilo vyřezávat u něj v dílně? Že už nemám samý jedničky? Možná mu vadilo tohle všechno!

„To si piš, že jo. Jsi k ničemu. Jen sedíš u počítače nebo u knížky, ale neučíš se, jen se bavíš. Co bude v devítce? Ale tam se ani nedostaneš. Co z tebe bude? Skončíš pod mostem!“ křičela na mě máma.

Třeba má pravdu. Třeba jsem vážně k ničemu. Pod mostem sedávají bezdáci, jsou špinaví, zarostlí, pijou krabicový víno a baví se bůhví o čem.

„Nemáš drobný?“ pokřikují na lidi.

Bejt mezi nima? To mě čeká?

„Řekl, že už to nevydrží. A nechal mě tu s váma. Co budu dělat? Kdyby tu byla jen Klára...“

„Mami, mami, prosím tě. Já budu hodnej. Budu se učit a pomáhat ti, vážně že jo. Zvládnem to...“

„To určitě. Jdi ode mě. Běž pryč.“

Máma mě odstrčila. Najednou mi bylo hrozně zle. Zalezl jsem do postele a brečel jsem. A brečel a brečel... až jsem usnul. Zaspal jsem večeri. Tu, co měla být sváteční. Nevím, co měly k jídlu máma s Klárou. Mě totiž máma nezbudila.

Hlynek - hrnek

KAPITOLA ČTYŘI

Jasně, že už dávno nevěřím na pohádky.
Ale ono to jako v pohádce bylo.

Víte, jak to myslím: Někdo se vám změní před očima. Z prince je čert. Z krásný holky čarodějnice a z chlapa v klobouku vodník. Tak mi to připadalo. Jenže u nás to nebylo najednou. Docházelo k tomu postupně.

Nejdřív se změnily máminy oči. Ne, že by byly jinak barevný, byly pořád hezky modrý. Ale dívaly se jinak. Teda na mě. Na Klárku se máminy oči smály. Na mě se dívaly zle. Tvrdě. Jako bych byl někdo cizí.

I hlas, kterým na mě začala mluvit, byl jiný, takový studený. A říkala jen takové věci, jako: Vyluxuj, uklid', vynes smetí...

Prostě příkazy. Žádné prosím tě. Žádné „mohl bys“ - jako dřív.

A pořád křik: „Dělej! To ti to trvá! Neloudej se!“ Nakonec taky: „Vypadni! Padej! Ven!“

Táta je pryč už tři tejdny. Mohl se mi ozvat, že jo? Já si netroufám mu volat. Jestli vážně odešel kvůli mně... Nedokážu tomu věřit. Nechci. Vždyť mi dal pusu, vždyť se mnou mluvil jako s dospělým!

Snad to máma řekla jen ze vzteku. Ale i kdyby o mě táta nestál, nemusel přece odcházet. Proč nezůstal s mámou a Klárou a mě nedal třeba k babičce? Nebo někam do děcáku? Máma by pak nemusela bejt tak vzteklá... a to je pořád.

Do školy mě posílá už v půl osmý, musím čekat před brankou, než otevřou. Je zima, mám rýmu, rukávy u bundy jsou mi krátké. Poprosil jsem o novou, vždyť mi ji máma může dát ze sekáče, ale odbyla mě: „Tahle je ještě dobrá. Bez diskuze.“ A bylo to.

„Dělej!“ křičí máma i u snídani. Já nerad spěchám s jídlem, bolí mě pak břicho.

„Budeš dostávat menší porci, vidím, že ti nechutná,“ řekla máma minulý týden. Menší porce mi nevadí. Ale mám pak hlad hned po první hodině. A svačina je taky malá: houska a mrkev (tu si musím sám oškrábat) nebo kousek chleba a jablko. Stovku od babičky jsem už utratil, za čokolády a sejry, co mi chutnají. Vlastně mám teď pořád hlad.

Kluci se mi smějou, jak si v jídelně navaluju talíř. „Chceš vyrůst, prcku?“

Bylo by fajn, kdybych vyrostl, pak by mi šlo všechno líp, měl bych větší sílu. Máma začala fanaticky uklízet, ale tak, že většinu musím dělat já, přetahovat nábytek, drhnout podlahu.

„Myslím, že plovoučka by se takhle mejt neměla,“ zkusil jsem říct.

„To se rozumí, ty bys mohl žít ve špíně, že jo? Jsi línej jako prase. Koukej dělat! Dokud to neumeješ, na tablet zapomeň!“

Můj tablet pak máma zamkla do svého stolu. Dává mi ho jen večer a hlídá, jestli na něm hledám informace k učení. Žádný hry, žádnéj pokec. Chybí mi to.

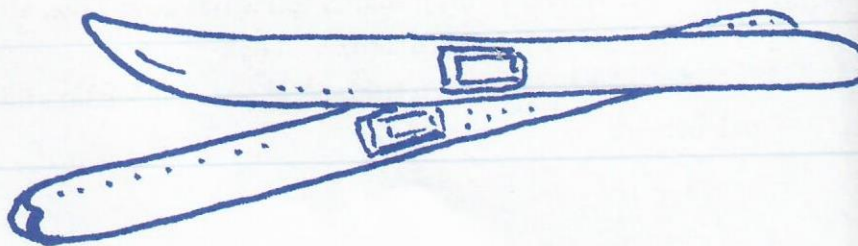
Blíže se jarní prázdniny. Klárka pojede k tetě Hance, já nikam.

„Nemám peníze na tvou zábavu!“ povídala máma. „Budeš se učit. A pomáhat mi, jsem na všechno sama...“

Pak řekla, že prodá moje lyže, už je nebudu potřebovat, na hory stejně jezdit nebudu, je to moc drahý. Vyndala ze skříně i mou kombinézu, rukavice, brusle.

Zkusil jsem říct, že bruslit bych mohl i ve městě, ale jen se na mě podívala... a já věděl, že mám mlčet. Tak už jsem neříkal nic.

Klárka mi prozradila, že táta mámě volal. A že na něj křičela. Nedovolila Klárce s tátou mluvit, ale pustila jí pohádku a vyndala si láhev. Jasně, vodky, tu teď máma kupuje skoro denně.

KAPITOLA PĚT

Dny se vlečou.

Tohle maj bejt jako prázdniny?

Učím se - nebo aspoň předstírám, že se učím. Nemám tablet, tak si беру knížky. Dřív jsem moc nečetl, ale teď se mi to začalo hodně líbit. Protože si můžu utéct jinam. Myslet na něco jiného. V knížkách toho je spousta, čtu hlavně fantasy a dobrodružný. Spousta knížek tady zůstala po tátovi, četl je v mém věku, dost mi je doporučoval. A já, idiot, na to kašlal. Teď je to jiný.

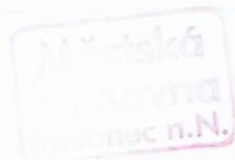
Máma mě jednou nachytala s příběhem o námořnících, jmenuje se Plavčíci kapitána Bontekoa, ta byla tátova oblíbená, když byl kluk. Máma na mě vyjela, ale řek jsem jí, že je to doporučená četba do školy, a to vzala.

Kromě učení a čtení pořád uklízím a pomáhám v krámě. Je to otrava, moc lidí sem nechodí. Máma má vodku i tady, v komoře, chodí tam každou chvíli. Pak cucá mentolový pastilky, aby to lidi nepoznali, ale myslím, že si stejně všimnou, moc mluví, pak se třeba i zamotá...

Naučil jsem se žehlit, je to hnusný, ty vydezinfikovaný hadry smrdí. Ale máma mi řekla, že to budu už napořád dělat já, protože jí musím pomáhat, ona má starostí nad hlavu... Myslím ale, že mi tu práci dala proto, že se už dvakrát o žehličku spálila.

Zkusil jsem se zeptat na tátu, ale to jsem neměl. Máma začala ječet, ať už se o něm nikdy nezmíním, je to uzavřená kapitola, k nám se nikdy nevrátí. Bylo to hrozný, snažil jsem se nebrečet, ale nešlo to. Utřel jsem si nos do rukávu a máma po mně skočila. Dovlekla mě k zrcadlu.

„Koukni se na sebe! Seš hnusnej! Tečou ti nudle! Seš jako von, jsi mu tak podobnej...“

Pak začala brečet i ona. Chtěl jsem ji pohladit, bylo mi jí líto. Vzal jsem ji za ruku, ale plácla mě. „Nešahej na mě! Jdi vode mě!“

Pak mě znova přistrčila k zrcadlu. „Koukni se. Koukni se, co jsi zač. No, řekni to: Jsem hnusnej. Jsem – hnusnej!“

Nechtěl jsem to říct. Ale držela mě jako v kleštích. Musel jsem pořád myslet na to, že jsme v krámě, že může někdo přijít. Tak jsem to řekl. Několikrát. Bylo mi zle. Zvedal se mi žaludek.

Máma mě pustila, zasmála se. Byl to hroznej smích, tak zlej!

„Vidíš, že to jde. To je dobrý, když víš, co jsi zač. Však si to zopakujem.“

Lekl jsem se, že to chce hned, ale naštěstí cinkl zvonek nad dveřmi v krámě a máma si prohrábla vlasy a zavolala: „Ano, už jsem u vás!“

Zvonek se pak ozval ještě několikrát. Slyšel jsem, jak máma cvrliká na nějakou holčičku: „To ti bude slušet!“ A roztomile žvaní s maminkama. Jako by se předtím nic nestalo.

Sedl jsem si na stoličku vedle balíků s hadrama a hodně zhluboka dýchal, abych nezvracel. Máma něco prodala, asi dost, protože když přišla do komory, řekla: „Jdi domů a uč se, zavřu dřív a půjdu nakupovat.“

Pustil jsem si televizi, po dlouhý době jsem se mohl koukat. Ale nějak mě to nebavilo. Nikdy jsem se moc netěšil do školy, ale teď jsem se nemohl dočkat konce jarních prázdnin. Že budu pryč z domova.

Dá se říct, že mám ve škole kamarády. Taky na facebooku, tam mám přátel haldu. Ale žádnýho, komu bych mohl říct, jak na tom jsem. Vypovědět o zrcadle, o tom, že mě máma nechce a táta taky ne... Nedokázal bych to prostě. Styděl bych se. Za sebe i za mámu. Už nejsme normální. No vážně, copak je to normální, co se u nás děje?!

Dostal jsem hlad. Otevřel jsem ledničku, byly tam jen vajíčka, mlíko a máslo. Namazal jsem si chleba, taky ho moc nezbejvalo. Čekal jsem, že máma přijde a uvaří večeři, ale ona nešla a nešla. Lehl jsem si na postel a četl si, až jsem usnul.